

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะ

การศึกษาวเคราะห์เชิงลึกเพื่อการตีความถึง เทคโนโลยีการผลิตภาชนะดินเผา จากแหล่งเตา บ้านดี ตำบลบราโหม อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ผลของการศึกษาก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หลายประการ อันเกี่ยวกับกระบวนการผลิตภาชนะดินเผา จากแหล่งเตาเผาสมัยโบราณ ในภูมิภาคทางตอนใต้ ของประเทศไทย เนื่องจากการศึกษาวเคราะห์เชิงลึกของกลุ่มโบราณวัตถุประเภทนี้ ในพื้นที่ภาคใต้ มีจำนวนไม่มากนัก ณ ปัจจุบัน อันเป็นการต่อเติมข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษา ของภูมิภาคแห่งนี้ได้ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้การ วิเคราะห์ ภาชนะดินเผาด้วยการตัดสไลด์แผ่นบาง ทำให้ได้ผลวิเคราะห์ที่สามารถศึกษาได้อย่างละเอียด และชัดเจนมากยิ่งขึ้น แม้ว่าวิเคราะห์เพียงไม่กี่ตัวอย่างก็ตาม แต่องค์ความรู้ที่ได้น่าสนใจอย่างยิ่ง นอกจากนี้ ข้อดีสำคัญประการ หนึ่งของการศึกษาด้วยการทำสไลด์แผ่นบางดังกล่าว ตัวอย่างเหล่านั้นสามารถนำกลับมาศึกษาเพิ่มเติม หรือตรวจสอบผลวิเคราะห์ใหม่ได้อย่างไม่จำกัด ทั้งนี้เพื่อเป็น การตรวจสอบข้อมูลซ้ำได้เป็นอย่างดี

ส่วนการวิจัยศึกษาภาชนะดินเผาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ 2 วิธีการศึกษาในการตรวจสอบหลักฐาน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพเบื้องต้น และ 2) การวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพเชิงลึก ในระดับจุลทรรศน์ของดินเข้ามาใช้ในการศึกษาร่วมกันภายใต้การศึกษาที่ผู้วิจัยตั้งวัตถุประสงค์ของการ ศึกษา คือ การศึกษาเทคโนโลยีการผลิตภาชนะดินเผา ตั้งแต่วัตถุดิบ องค์ประกอบ ส่วนผสม การขึ้นรูป และการตกแต่ง รวมไปถึงอุณหภูมิการเผา อันเป็นเทคโนโลยีที่เกิดจากภูมิปัญญาโบราณ ณ แหล่งเตา บ้านดี ตำบลบราโหม อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เบื้องต้นผู้วิจัยได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนของการศึกษา วิเคราะห์เป็นรายตัวอย่างและประมวลข้อมูลเป็นภาพรวมโดยให้เข้าใจถึง เทคโนโลยีการผลิตภาชนะ ซึ่งพบว่าในการศึกษาครั้งนี้ปรากฏข้อมูลที่น่ารู้หลายประการ ดังจะได้กล่าวถึง ผลการศึกษาตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. วัตถุดิบ

จากผลการวิเคราะห์แบบภาพรวมลักษณะของวัตถุดิบหลัก หรือเนื้อดินที่ใช้ในการผลิตภาชนะ สรุปได้ว่า กลุ่มภาชนะเหล่านี้จัดเป็นภาชนะประเภทเนื้อดิน หรือ แบบเอิร์ทเทินแวร์ ส่วนคุณลักษณะ ของเนื้อดินที่นำมาใช้ในการผลิตกลุ่มภาชนะนั้น มาจากแหล่งดินที่มีลักษณะพื้นที่แบบ “ที่ราบลุ่ม” บริเวณชายฝั่งทะเลโดยมีลักษณะเป็นดินตะกอนและพบการปะปน ของกลุ่มหินอัคนี ในดิน ร่วมด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับหลักฐานผลการวิเคราะห์สไลด์แผ่นบางของกลุ่มตัวอย่าง โดยแร่หลักที่พบ คือ แร่ควอตซ์เม็ดเดี่ยว หรือ “ทราย” ที่สามารถพบได้ทั่วไปตามธรรมชาติ ในแถบที่ราบลุ่มบริเวณชายฝั่งทะเล กับการปะปนของเศษหินและแร่ที่อยู่ในกลุ่มของหินอัคนี พบปริมาณ 10-20% รวมทั้งลักษณะอนุภาค ของแร่ในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีขนาดตั้งแต่ทรายแป้งไปจนถึงเม็ดทรายขนาดกลาง

นอกจากนี้พบแร่ไมกาและแร่ไบโอไทต์ที่กำลังสลายตัวกลายเป็นเนื้อดินร่วมด้วย โดยสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ที่เป็นที่ราบลุ่มด้วยเช่นเดียวกันรวมทั้งภายในองค์ประกอบของแต่ละตัวอย่างยังพบเศษอินทรีย์วัตถุที่มีอยู่ดั้งเดิม ในเนื้อดินตามธรรมชาติปะปนอยู่ (ยกเว้นตัวอย่างที่ 7) จากลักษณะเนื้อดินและองค์ประกอบจำพวกอินทรีย์วัตถุ ต่างๆ ที่ปรากฏสะท้อนถึงสภาพของดินที่นำมาเป็นวัตถุดิบได้อีกประเด็นหนึ่ง คือ ดินที่นำมาใช้นี้ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเนื้อดินที่อยู่ชั้นตอนบนหรือมีความลึกตั้งแต่ผิวดินลงไปไม่เกิน 50 เซนติเมตร และเมื่อตรวจสอบกับข้อมูลทางธรณีสารสนเทศและวัตถุต้นกำเนิดของแหล่งดินในพื้นที่บริเวณแหล่งเตาบ้านดีในปัจจุบัน พบว่ามีความคล้ายคลึงกันมากโดยมีสภาพเป็นดินตะกอนจากน้ำกร่อยมาทับถมกันตามที่ราบชายฝั่งทะเล ซึ่งเดิมเคยเป็นที่ราบลุ่มน้ำทะเลขึ้นถึงมาก่อนสภาพพื้นที่มีลักษณะราบเรียบ เนื้อดินตอนบนปนดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนหรือชั้นดินลึกเกิน 30 เซนติเมตร พบอินทรีย์วัตถุร่วมด้วยแต่ไม่มากนัก จากข้อมูล ดังกล่าวนั้นพบว่าแสดงถึงความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลด้านแหล่งวัตถุดิบ

ส่วนตัวอย่างที่ 7 แม้ไม่พบหลักฐานของอินทรีย์วัตถุที่ปะปนในเนื้อดินแบบในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ แต่องค์ประกอบของแร่และเนื้อดินพบว่า ไม่แตกต่างจากกลุ่มและยังจัดอยู่ในลักษณะเนื้อดินในที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเลเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ พบว่าลักษณะดินวัตถุดิบยังสามารถสันนิษฐานต่อไปได้ว่าเนื้อดินของกลุ่มตัวอย่างนั้น น่าจะมีชั้นตอนการผลิตหรือการเตรียมดินร่วมด้วย เพราะลักษณะของเนื้อดินที่ปรากฏแสดงในแผ่นตัด บางบ่งชี้ถึงการคัดกรองสิ่งปะปนในดินออก ตลอดทั้งอาจจะมีการหมักดินให้ตกตะกอนเป็นดินเนื้อละเอียดซึ่งปรากฏชัดเจนจากผลวิเคราะห์ที่เนื้อดินเปลี่ยนแปลงจากความ เป็นเนื้อดินที่อยู่ตามธรรมชาติดั้งเดิม

2. ส่วนผสม

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของเนื้อดินทั้ง 10 ตัวอย่าง เป็นเนื้อดินเหนียวที่ไม่มีส่วนผสมใดปะปน โดยเป็นลักษณะของเนื้อดินธรรมชาติ (หรือมีลักษณะเป็นดินในที่ราบลุ่มลักษณะของเนื้อดินอาจพอจะอนุมานภูมิความรู้ของช่างโบราณได้ว่า เนื้อดินธรรมชาตินี้ คงจะเหมาะสมในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ โดยเมื่อเป็นชิ้นผลงานแล้วไม่แตกรานเสียหายในการเผา อันเนื่องมาจากเนื้อดินดังกล่าวพบว่ามีแร่ควอตซ์หรือทรายจำนวนมากปะปนเป็นองค์ประกอบหลักในดินวัตถุ เมื่อนำมาขึ้นรูปและเผาภาชนะ ทรายเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นโครงสร้าง หรือ แกนกลาง หรือ กระจุกให้กับผลิตภัณฑ์มีความแข็งแรงคงทน และยังมีคุณสมบัติหลายประการ กล่าวคือ ถ้ามีทรายในปริมาณที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไป ซึ่งจากผลวิเคราะห์พบว่า มีตั้งแต่ 5-25% จากปริมาณดังกล่าวนี้ น่าจะเหมาะสมกับการผลิตภาชนะ เพื่อลดการแตกราน และหากมีเนื้อดินในปริมาณที่มากเกินไป ทรายจะเป็นตัวช่วยในการผสมเนื้อดิน ให้ปั้น ขึ้นรูปได้ดีทำให้ดินไม่เหนียวเกินไป เมื่อเผาภาชนะ จะไม่เกิดการแตกราน และทรายยังช่วยในการเป็นตัวกระจายความร้อนให้กับเนื้อดินในขณะเผาภาชนะ ทำให้ภาชนะสุกทั่วทั้งชิ้น (จากผลวิเคราะห์สี

เนื้อดินที่ส่วนใหญ่ พบเพียงสีเดียว โดยสุกทั่วทุกตัวอย่าง)

3. เทคนิคการขึ้นรูป

ผลวิเคราะห์ในเรื่องเทคนิคการขึ้นรูปพบว่า มีข้อมูลแสดงถึงความสัมพันธ์กับการใช้เนื้อดิน วัตถุดิบ ที่เป็นดินธรรมชาติข้างต้น ทั้งนี้จากการศึกษาสไลด์แผ่นบางของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่ากลุ่ม ภาชนะ (ส่วนปาก คอ และลำตัวภาชนะ) มีความหนาตั้งแต่ 0.6-0.9 เซนติเมตร (ส่วนใหญ่มีความหนา ประมาณ 0.7 เซนติเมตร) ซึ่งมีความใกล้เคียงกันมากทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าผลิตในลักษณะที่คล้ายคลึง กันทั้งรูป แบบและขนาดของภาชนะจากผลการศึกษาเทคนิคการขึ้นรูปเท่าที่ปรากฏจากการศึกษาในครั้งนี้

1) **ขึ้นรูปด้วยการใช้แป้นหมุน** โดยพบลักษณะของเนื้อดินจัดเรียงตัวไปในทิศทางเดียวกัน ในตัวอย่างที่ 1, 3, 4, 6 และ 9 (ตัวอย่างที่ 1 พบว่าเป็นตัวอย่างเดียวที่ปรากฏรอยนิ้วมือบริเวณเนื้อดิน ด้านใน ของชิ้นส่วนภาชนะพบเพียงตัวอย่างเดียว) ซึ่งการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุนนี้ พบว่าน่าจะมีความ สัมพันธ์กับการเตรียมเนื้อดินที่ดี ซึ่งต้องเป็นเนื้อดินที่ไม่เหนียว (ชื้น/แข็ง) หรือเหลวหรือเนื้อดินและจนเกินไป เพราะ จะทำให้ไม่สามารถขึ้นรูปได้ ตลอดทั้งการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุนนี้ยังเป็นตัวกำหนดขนาดของ ภาชนะดินเผา กล่าวคือ ภาชนะจะมีขนาดความหนา ที่ใกล้เคียงกันมากและใกล้เคียงกันทุกส่วนทั้งปาก คอ และลำตัวภาชนะ ทั้งนี้อาจสัมพันธ์กับแหล่งผลิต

2) **กลุ่มที่ไม่สามารถจำแนกได้** คือ กลุ่มตัวอย่างนี้ ได้แก่ ตัวอย่างที่ 2, 5, 7, 8 และ 10 ไม่สามารถ มองเห็นการจัดเรียงตัวของเนื้อดินได้ รวมทั้งบางตัวอย่างพบว่ามีลักษณะของการจัดเรียงตัว แบบเส้นไม่ต่อเนื่องไปจนถึงไม่เห็นการจัดเรียงตัว ทั้งหมดนี้อาจเกิดจากสารออสซิลลูมเนื้อละเอียดของ อินทรีย์วัตถุ ของพืชปกคลุมอยู่ แต่พบว่าโครงสร้างของเนื้อภาชนะกลุ่มนี้กับกลุ่มภาชนะที่ปรากฏ หลักฐานของ การขึ้น รูปด้วยแป้นหมุนข้างต้นมีองค์ประกอบต่างๆ อาทิ กลุ่มแร่หลักและแร่ปะปนคล้าย คลึงกัน รวมทั้งยังพบลักษณะว่าเป็นเนื้อดินในที่ราบลุ่มที่มีการปะปนของอินทรีย์วัตถุต่างๆ ภายในเนื้อดิน ตลอดทั้งภายนอกของภาชนะมีความหนา และขนาดของภาชนะไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัย จึงยังไม่สามารถชี้ประเด็นการวิเคราะห์ได้ว่า มีการขึ้นรูปในแบบแป้นหมุนเช่นเดียวกันด้วยหรือไม่ ในตัวอย่างกลุ่มนี้ แม้ว่าหลักฐานทางโบราณคดีที่พบคือ ภาชนะดินเผาเหล่านี้ผลิตจากแหล่งเตาเผา เดียวกัน ซึ่งก็น่าจะมีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้นเทคนิควิธีการผลิตของกลุ่มภาชนะประเภทเดียวกันนี้ ก็น่าที่จะมีกรรมวิธีที่เหมือนกัน เป็นต้น

ดังนั้นในการใช้ลักษณะการจัดเรียงตัวของโครงสร้างภายในเนื้อดิน จากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด เป็นหลักฐานยืนยันหรือข้อสันนิษฐานถึงการขึ้นรูปภาชนะค่อนข้างที่จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนกว่าการ ศึกษาทางกายภาพด้วยตาเปล่าเท่านั้นทั้งนี้เป็นการสร้างศักยภาพในการวิเคราะห์ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ลักษณะการตกแต่งผิวภาชนะ

ด้านการตกแต่งผิวของแหล่งเตาแห่งนี้ พบว่า มีการตกแต่งภาชนะดินเผาด้วยเทคนิคเดียว โดยตกแต่งที่ปรากฏได้ตั้งแต่ ปาก คอ และลำตัวของภาชนะ โดยพบ 2 แบบ คือ

1) **ผิวเรียบ** ปรากฏทั้งด้านในและด้านนอกของภาชนะ พบ 5 ตัวอย่าง ที่มีการตกแต่งที่ปากของภาชนะ (ตัวอย่างที่ 5) คอ (ตัวอย่างที่ 4 และ 7) และลำตัว (ตัวอย่างที่ 6 และ 8)

2) **การกดประทับจากแม่พิมพ์/ไม้ลาย** เป็นการกดประทับเฉพาะส่วนลำตัวด้านนอกเท่านั้น ส่วนเนื้อดินด้านในเป็นผิวเรียบ พบ 5 ตัวอย่าง ได้แก่ 1,2,3,9 และ 10 รวมทั้งขนาดของลำตัวภาชนะยังมีความหนา ใกล้เคียงกันมาก คือ 0.6-0.7 เซนติเมตร จากผลการวิเคราะห์ สันนิษฐานว่า แต่ละตัวอย่าง การเตรียมผิวภาชนะก่อนโดยทำให้ผิวภาชนะเรียบก่อนการกดประทับด้วยลายลงไป ซึ่งพบว่าแม่พิมพ์เหล่านี้พบว่ามี ความแตกต่างกัน อาจมีถึง 5 แบบ (เฉพาะที่นำมาศึกษาในครั้งนี้) แต่ลายประทับที่ปรากฏพบว่าแต่ละลายไม่คมชัด ดังตัวอย่าง 1 และ 3 อาจเกิดได้ 2 กรณี คือ กรณีแรก เป็นการกด/ตีในขณะผิวภาชนะมีความแห้งเกินไปหรือการกดไม่มีน้ำหนักมาก หรือ จากแม่พิมพ์ที่ใช้ มานานอาจสึก ทำให้ไม่ชัดเจน จึงปรากฏลายที่ผิวไม่ชัดเจน หรือ กรณีที่สอง อาจเกิดจากภาชนะเหล่านี้ผ่านการใช้งาน ตลอดจนถูกทิ้งจนเป็นหลักฐานทางโบราณคดี ทำให้มีการสึกกร่อนไปตามกาลเวลา ทำให้ลวดลายที่ปรากฏ ไม่ชัดเจน แต่ส่วนตัวอย่างที่ 2,9 และ 10 พบว่าลายกดประทับจะลึกและชัดเจนที่สุด ทั้งนี้ อาจเกิดจากลายนั้น สันนิษฐานว่าทำด้วยไม้และแกะสลักให้เป็นลายพร้อมตกแต่งผิวภาชนะที่มีขั้นตอนการผลิตที่ดีตั้งแต่เริ่มกระบวนการผลิต การเตรียมเนื้อดินที่เหมาะสมและเมื่อขึ้นรูปเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นำภาชนะไปผึ่งให้แห้งหมาด พอเหมาะและนำมากดประทับหรือตีด้วยลายตกแต่งผิว ก่อนนำภาชนะไปเผาให้สุก

ลักษณะของการตกแต่งผิวภาชนะของแหล่งเตาบ้านดีแห่งนี้ พบว่าลวดลายการตกแต่งเบื้องต้นนั้น ก่อให้เกิดความสวยงามและคงเหมาะสมกับหน้าที่การใช้งานของภาชนะ แต่นอกเหนือไปจากแนวคิดเหล่านี้ การตกแต่งยังสะท้อนถึงประโยชน์ด้านอื่น ดังเช่นแหล่งเตาแห่งนี้พบว่าจากตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ พบว่ามีการกดประทับด้วยลายต่างๆ กันที่บริเวณลำตัวถึง 5 ตัวอย่าง ทั้งนี้ อาจเป็นคุณลักษณะที่ใช้ในการบ่งชี้ถึง ความเป็นเอกลักษณ์ของภาชนะที่ผลิตจากเตาแห่งนี้ได้ แม้ว่าลายจะมีความแตกต่างกัน แต่วิธีการตกแต่ง มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ตลอดทั้งเนื้อดินและองค์ประกอบอื่นยังไม่แตกต่างกันแสดงลักษณะร่วมที่คล้ายกัน ของแหล่งผลิต เป็นต้น

4. สีของภาชนะดินเผา

สีที่ปรากฏที่เนื้อของกลุ่มภาชนะพบว่า ส่วนใหญ่มีลักษณะสูงเป็นสีแดงทั่วทั้งชิ้นงาน พบว่ามีทั้งสีน้ำตาลและสีเทา พบจำนวน 9 ตัวอย่าง ส่วนตัวอย่างที่ 3 พบว่าสีเนื้อดินแบ่งเป็นชั้นๆ ซึ่งการที่สีแตกต่างกันเช่นนี้ อาจแสดงถึงปัจจัยอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุคือ เนื้อดินและองค์ประกอบต่างๆ ในโครงสร้างของตัวอย่าง การตกแต่งและอุณหภูมิการเผาภาชนะ ตำแหน่งของการ

วางภาชนะในเตาเผา ฯลฯ ซึ่งในกลุ่มตัวอย่างนี้สันนิษฐานว่า น่าจะมาจากหรืออุณหภูมิการเผาภาชนะ หรือมีฉนวนที่อาจเกิดจากตำแหน่ง การวางภาชนะในเตาเผาได้รับความร้อนไม่เท่ากันก็เป็นไปได้

5. อุณหภูมิและการเผาภาชนะ

จากการวิเคราะห์กลุ่มภาชนะดินเผาทั้งหมด พบว่ามีอุณหภูมิการเผาไม่เกิน 400-550 องศาเซลเซียส ทั้งนี้ใช้หลักฐานจากการพบกลุ่มแร่หลัก คือ แร่ควอตซ์เม็ดเดี่ยวและเศษแร่และเศษหินปะปน อื่นๆ ยังปรากฏ โดยไม่แสดงลักษณะของการเปลี่ยนแปลงจากการเผาด้วยความร้อนที่สูงกว่าระดับเกินกว่า 550 องศาเซลเซียส สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า อุณหภูมิการเผาในระดับความร้อนนี้ยังไม่สามารถทำลายหรือเปลี่ยนโครงสร้างของผลึกแร่ต่างๆ ได้ นอกจากนี้พบว่าเนื้อดินของ 9 ตัวอย่างยังพบการปะปนของอินทรีย์วัตถุตามธรรมชาติปรากฏอยู่ ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากความร้อนหรือถูกเผาไปหมดสิ้น ดังนั้น คาดว่าความร้อนคงอยู่ในระหว่าง 400 องศาเซลเซียสเพราะหากเกินกว่านี้อาจสลายตัวไปหมดสิ้น นอกจากนี้หลักฐานของกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด น่าจะมีการได้รับความร้อนที่สม่ำเสมอเพราะกลุ่มตัวอย่าง ที่ 9 พบว่าสีที่ปรากฏภายในเนื้อดินจากการ วิเคราะห์มีลักษณะสุกเป็นสีเดียวกันตลอดทั้งชิ้น ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น จึงน่าจะแสดงถึงความสัมพันธ์กับ การเผาด้วยเตาเผา หรือมีการควบคุมอุณหภูมิในการเผาได้ดีกว่าการเผาแบบที่ไม่ใช้เตาเผา ซึ่งแม้ว่าอาจไม่พบ ลักษณะของเตาเผาที่แท้จริงของแหล่งเตาแห่งนี้ว่ามีลักษณะเช่นใด เพราะเนื่องจากไม่เหลือเป็นหลักฐานที่ชัดเจนพอ แต่ยังปรากฏเงื่อนเค้าของหลักฐานของเตาเผาที่สะท้อน จากกลุ่มภาชนะดินเผาเหล่านี้ว่า เตาเผาอาจเป็นการก่อด้วยดินเหนียว และมีความสามารถควบคุมการเผาภาชนะให้สุกตลอดทั้งชิ้นได้ นับว่าเป็นเตาที่เหมาะสมแก่การผลิตภาชนะที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับผลจากการวิเคราะห์ปริมาณช่องว่าง ในดินของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าช่องว่างเกิดจากการแทรกานด้วยความร้อนจากการเผาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งพบว่าในแต่ละตัวอย่างของกลุ่มภาชนะดินเผาทั้งหมด มีเปอร์เซ็นต์ช่องว่างหรือความพรุนตัวปรากฏเพียง 2-5% เท่านั้น แสดงถึงผลิตภัณฑ์ที่มีการเตรียมที่ดีและการเผารวมทั้งเตาเผายังมีศักยภาพในการควบคุมความร้อนได้เป็นอย่างดี

ผลจากการวิเคราะห์เชิงลึกถึงเทคโนโลยีการผลิตภาชนะดินเผาจากแหล่งเตาบ้านดี ตำบลบวราใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี แม้ว่าจะเป็นเพียง 10 ตัวอย่างเท่านั้นแต่ผลของการศึกษาที่ได้ นับว่าได้ประโยชน์ ต่อการศึกษาทางโบราณคดีเพราะทำให้ได้ฐานข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น จากการศึกษาเบื้องต้นเท่านั้น ตัวผลการศึกษาที่ได้อาจจะใช้เป็นฐานข้อมูลพื้นฐานสำหรับศึกษา กลุ่มภาชนะจากแหล่งเตาแห่งนี้ได้ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิเคราะห์ด้วยวิธีซิลิการรณากับจำนวนตัวอย่างกลุ่มภาชนะดินเผากลุ่มอื่นๆ ที่พบของแหล่งโบราณคดีแห่งนี้เพิ่มขึ้น อาทิ โอง ไห หม้อ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเปรียบเทียบและตรวจสอบความสัมพันธ์ว่า เทคโนโลยีการผลิตที่พบในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นสิ่งที่ยืนยันความเป็นเอกลักษณ์

ของการผลิต ภาระของแหล่งเตานี้หรือไม่อย่างไร

2. นอกจากนี้การศึกษาด้านคุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของภาชนะดินเผา ยังสามารถนำไปสู่การศึกษา กลุ่มภาชนะจากเตาบ้านดีแห่งนี้ หากพบหลักฐานว่าภาชนะเหล่านี้ มีการแพร่กระจายไปในแหล่งอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบถึงความสัมพันธ์ของผลิตภัณฑ์จากเตาเผาแห่งนี้ไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ หรือไม่

3. นำข้อมูลผลวิเคราะห์ในครั้งนี้ สร้างให้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการศึกษากับแหล่งเตาเผาในเขตภาคใต้ ในช่วงมิติเวลาและบริบทเดียวกันกับแหล่งเตาเผาในภูมิภาคอื่นๆ ต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus